

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**TLHAHLOBO YA LENGOLO LA
THUTO LA NAHA
MOKGAHLELONG O PHAHAMENG**

KEREITE 11

**MEMORANDUM
SESOTHO PUO YA LAPENG
(Home Language)**

PAMPIRI YA 1

**PUDUNGWANA 2007
(EXEMPLAR)**

Pampiri ena e na le maqephe a 6.

KAROLO YA A**TEKOKUTLWISISO****POTSO YA 1**

- 1.1 Ho se ho robalwa ka tlala (2)
- 1.2.1 Ba balehile tshotleho mapolasing. (1)
- 1.2.2 Ba tliho ithuela mobu oo e leng wa bona (1)
- 1.3 O ile a etsa tshisinyo ya hore a nke Dieketseng le Tlalane ba yo kena sekolo moo a dulang teng. (2)
- 1.4 O re ha ba eso mo hlole. (2)
- 1.5 Makatikati ke maloma bona/ ke batjhana ba makatikati. (1)
- 1.6 O ne a thabetse ho bona Makatikati. (2)
- 1.7 Mmadiepollo o ne a bua ka pelo/ O ne a kgathatsehile. (2)
- 1.8 Kgaitse dia Makatikati e hopola ho re mmae o a shwa/ o neela moya (2)
- 1.9 Mohatsae/Mosadi wa hae. (1)
- 1.10 1.10.1 Ho ikahela matlo. (2)
- 1.10.2 Ho fihla hang feela o sa lebellwa. (2)
- 1.11 Makatikati o ile a fumana molaetsa o reng mmae o a kula/ fokola (2)
- 1.12 Tjhelete eo a neng a tlameha ho e sebedisetsa sekolo o ne a lefella dingaka tsa mmae le ditlhoko tsa bona. (2)
- 1.13 Rakgadi o ile a nka kepi a ya tjheka moriana thoteng; (1)
- Ha a kgutla, a tulatula moriana; (1)
- A o pheha. (1)
- Ha o se o fodile a mo nwesa wona. (1)
- 1.14 Mafosisa. Boholo ba baahi ba mona ha ba sebetse ka baka la leqeme la mesebetsi. (2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B**KAKARETSO****POTSO YA 2**

Kgato	Phihlelo	Matshwao	Tlhaloso ya Bokgoni
7	E babatsehang	9 – 10	Ha ho na diphoso; e kgutshwane e bile e toma; e bontsha kutlwisiso ya potso. Nehelano le tatellano ya dintlha e a babatseha mme o na le dintlha tsohle tsa bohlokwa.
6	E kgabane	7 – 8	Boholo ba dintlha tse ka hodimo di a hlahella mona le ha nehelano e se e hlwahlwa hakaalo (jwalo ka e ka hodimo).
5	E kgotsofatsang	6	E a utlwahala. E kgutshwane le ha e se hakaalo; e kenyeleditse le dintlha tse sa hlokahaleng. Nehelano e batla e kentse dintlha kaofela tsa bohlokwa.
4	E lekaneng	5	Dintlha tse jereng mehopolo ya sehlooho tse etsang 50% di a hlahella le ha dintlha tse ngata tseo e seng sa bohlokwa di senya phethalo ya tema. Nehelano ya dintlha tsa hae ha se e ntle hakaalo.
3	E mahareng	4	Momahano e a fokola; mantswe ha a sebediswa ka paballeho (a mangata tlolo). Ha ho tatellano e ntle ya dintlha nehelanong ya hae. Dintlha tsa hae di batla di lobokane di sa utlwahale hantle, mme dintlha tsa bohlokwa di a haella. Mona le mane ho na le puo e nang le dipha (<i>diphoso</i>) le ha dintlha tsa hae di mo beha mahareng.
2	E karolwana	2 – 3	Kutlwisiso le bokgoni ba ho ngola kakaretso ke tse haellang. O sebedisa puo e nang le diphoso haholo e bileng e sa utlwahaleng hantle. Boholo ba dintlha tsa hae ke tse tswileng lekoteng empa o na le bonyane ntlha e le nngwe e nepahetseng. O etsa boiteko bo itseng ba ho <i>akaretsa</i> ditaba tsena (ho araba potso) empa o fokollwa ke kutlwisiso ya se batlehang (potsong ena).
1	Ha ho phihlelo	0 – 1	Ha a bontshe kutlwisiso ya se batlehang potsong ena. Dintlha tseo a nehelaneng ka tsona ha se tse utlwisisehang. Ho bonahala bopaki ba hore moithuti o tsamaile a qotsa dintlha tse ding ho tswa temeng ya sethato jwalo ka ha di le jwalo, mme ho se le nyallano ya letho.

Dintlha tse ka lebellwang:

- Ntshuiwa o botswa, o bohlaswa mme hape ha a tsebe le ho pheha.
- Ha a hlomphe ba bohading ba hae;

- O nyonya dintho tsohle tseo a di tshwarang ka tlong;
- Ha a hlwekisa ha a kgumame, o a tsorama;
- Ha ho tsuwa mosebetsing o fetela le monna thelevishemeng habo Solly kapa o ya baesekopong le monna;
- Kamore ya hae e nkgaphu! (10)

(Mantswe a 65)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C**THUTAPUO LE TSHEBEDISO YA PUO****POTSO YA 3**

- 3.1 3.1.1 " ba bangata ha ba sa ikgathatsa ho hang ka ...' (2)
- 3.1.2 " ... ba itsamaele butle ho fihlela a kwala ... " (2)
- 3.1.3 " ... seo o lokelang ho se etsa ke ho tshela mmila kapelepele. (2)
- 3.2 3.2.1 Le sebedisitswe e le moetsuwa wa polelo. (2)
- 3.2.2 E re ha mabone a se a ba buletse. (2)
- 3.3 3.3.1 Ntswaki o tshela metsi ka pitseng. (2)
- 3.3.2
- Lentswe mmila le bolela tsela. (2)
 - Mmela o sebediswa ha ho ratholwa jwala. (2)
- 3.3.3 Ha mmela o ntse o puta. (2)
- 3.4 Ke ntlha hobane ke taba e amang batho bohle, eo ba lokelang ho e tseba. Ditaaso di na le sebaka moo di tsamayang teng. (2)
- 3.5 3.5.1 Ditoropong haholoholo **ha o fumane** batho ba tshela mmila mabone a sephethephethe a buletse makoloi. (2)
- 3.5.2 Ditaaso tse sa tsotelleng matshwao a mebileng **ha di bolawe** ke makoloi. (2)
- 3.6 Ditaaso ha di tsotelle matshwao a mebileng. Ditaaso di bolawa ke dikoloi. (2)
- 3.7 ' ... empa ka bomadimabe seo se etsahala ka dinako tsohle. (2)
- 3.8 Ke ba fumane ba tsamaya butle **mmileng**. (2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 30**MATSHWAO OHLE KAROLONG ENA: 70**